

Nr 351.

Av herr **Löfvander** och herr **Nilsson, Alexander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder till jordbrukets stödjande.

I Kungl. Maj:ts till riksdagen avgivna proposition nr 257 om vissa åtgärder till jordbrukets stödjande föreslås, att inköp och denaturering av brödsäd till fodersäd böra ombesörjas av Svenska spannmålsföreningen och föreningen får därefter utsälja den denaturerade spannmålen till foderpriser. Överinseendet å såväl denatureringen som förfarandet i övrigt bör anförtros åt spannmålsnämnden. Möjlighet bör emellertid stå öppen för spannmålshandlare och andra, som så önska och av föreningen finnas lämpliga, att efter överenskommelse med föreningen företaga inköp och denaturering av brödsäd. För sådant fall bör vederbörande av föreningen erhålla ersättning med skillnaden mellan priset å brödsäd och fodersädspriset. Allenast spannmål av sådan beskaffenhet, att föreningen enligt kontraktet med staten är skyldig att inlösa densamma, bör kunna komma i fråga till denaturering enligt dessa principer.

Enligt vår åsikt bör möjlighet även stå öppen för lantbrukare, som själva kunna använda egen brödsäd helt eller delvis till foder, att få densamma denaturerad hemma och erhålla ersättning med skillnaden mellan priset å brödsäd och fodermedelspriset, givetvis under förutsättning att brödsäden är kvarnduglig. Det torde icke vara behöfligt att lantbrukarna först skola sälja sin brödsäd och sedan återköpa densamma som foder samt därvid få vidkännas utgifter för transport, handelsomkostnader m. m., om i stället effektiv kontroll över denatureringen kan anordnas hemma hos lantbrukaren.

För den händelse en begränsning av dylikt medgivande, att mot erhållande av prisskillnad behålla kvarnduglig brödsäd till foder, anses behöflig, böra i första hand småbrukare och mindre jordbrukare få rätt därtill. Detta kan väl motiveras med, att dessa dels behöva tröska snarast möjligt och dels alltid hava svårt att i början av säsongen finna avsättning för sina små partier brödsäd till något så när tillfredsställande priser. Genom erhållande av mellanskillnadsbetalning och användning av brödsäden till foder i egen drift, skulle de få en viss fördel av spannmålsregleringen, vilket för deras vidkommande hittills icke alltid varit fallet.

Kontroll över denaturering av kvarnduglig brödsäd till fodersäd hemma hos lantbrukarna kan förslagsvis i korta drag anordnas på följande sätt.

Lantbrukare, som mot erhållande av prisskillnad önska utfodra egen skörd av kvarnduglig brödsäd, ingiva ansökan därom till Svenska span-

målsföreningen. I händelse begränsning av dylika medgivanden anses nödvändig uppgives gårdens åkerareal och vetereal samt taxeringsvärde.

Lantbrukare, som fått dylik ansökan beviljad, åläggas att uppväga brödsädespartiet i säckar om 100 kilogram netto och hålla partiet tillgängligt för kontroll på dag, som av Svenska spannmålsföreningen eller spannmålsnämnden bestämmes, dock icke förrän höstsädd blivit verkställd.

Kontrollen ordnas distriktsvis, så att utsedd kontrollant kan samtidigt besöka de lantbrukare inom distriktet, som fått ansökan beviljad, och denaturera partierna. Kontrollanten undersöker säckarnas vikt och tager med s. k. stickprovingsapparat prov genom hela säcken och i övrigt enligt av lantbruksstyrelsen givna föreskrifter. Proven delas i tre delar, som förses med märklappar och förpackas enligt föreskrift samt förseglas. Lantbrukaren behåller ett av proven och kontrollanten medtager två prov, varav det ena sändes till av lantbruksstyrelsen utsedd undersökningsanstalt för analys och det andra förvaras. Prisskillnaden utbetalas, då genom analys visats, att partiet varit kvarndugligt. Om partiet icke enligt analysen varit kvarndugligt, kan lantbrukaren på egen bekostnad låta utföra kontrollanalys av de hos honom och genom kontrollanten förvarade proven.

Det är givetvis av största vikt, att prisskillnadsersättning endast erhålles för kvarnduglig brödsäd och genom dylikt förfarande torde fullt säker kontroll erhållas. Genom att kontrollen icke göres förrän höstsädd verkställd, förhindras också att denaturerad brödsäd användes till utsäde.

Ett dylikt ombytesförfarande från brödsäd till fodersäd hos lantbrukarna skulle säkerligen i hög grad underlätta avsättningen och den av spannmålsnämnden beräknade årliga åtgången av 150,000 ton foderbrödsäd torde i så fall väsentligt komma att överskridas, varigenom brödsädesöverskottet snabbare undanskaffas.

För den händelse veteavgift införes för 1934 års skörd och inlösningspriset för råg sänkes, minskas också därigenom prisskillnaden mellan brödsäd och fodersäd, varför det blir mindre förlust att använda denna brödsäd till fodersäd än 1933 års skörd. Ävenså är det mindre prisskillnad på hösten än på våren mellan brödsäd och fodersäd, varför denaturering till fodersäd helst bör göras på hösten.

Ombytesförfarande från brödsäd till fodersäd hos lantbrukarna medför betydande minskning i Svenska spannmålsföreningens beräknade förluster. Enligt spannmålsnämndens utlåtande beräknas undanskaffande av 380,000 ton brödsädesöverskott genom användning till foder medföra en förlust av cirka 37 miljoner kronor, därav prisfallsförlust 19 miljoner kronor och lagrings- samt räntekostnader 18 miljoner kronor eller i medeltal nära 10 miljoner kronor per 100,000 ton. Om lantbrukarna mot ersättning av prisskillnaden från garanterat vetepris den 1 juni 1934 19 kronor till 13 kronor för fodersäd, få behålla en del brödsäd till foder, motsvarar prisfallsförlusten 6 miljoner kronor per 100,000 ton och föreningen undgår

lagringskostnader m. m. Om lantbrukarna vid ombyte av brödsäd till fodersäd under hösten 1934 beviljas en prisskillnadsersättning av exempelvis 3 kronor per deciton, så motsvarar detta en prisfallsförlust på endast 3 miljoner kronor per 100,000 ton och även i detta fall undgår spannmålsföreningen lagringskostnader.

Om en del av brödsäden av 1934 års skörd genom användning till foder undandrages marknaden på hösten, så kommer detta även att medföra ökad efterfrågan och avsättning för överskottet från 1933 års skörd till kvarnvara, varvid även jämförelsevis högt pris torde kunna erhållas för denna goda kvalitetsvara.

På grund av vad vi ovan anför, få vi hemställa,

att möjlighet beredes för lantbrukare, som själva kunna använda egen brödsäd till foder, att få den samma denaturerad hemma och erhålla ersättning med skillnaden mellan priset på brödsäd och fodersädspriset.

Stockholm den 5 april 1934.

Axel Löfvander.

Alexander Nilsson.